
INSPIRATIONSKATALOG

MED IDEER TIL AT ARBEJDE MED 'ETISK
GRUNDLAG FOR SYGEPLEJERSKER'

SYGEPLEJE
ETISK
RÅD

INSPIRATIONSKATALOG

med ideer til at arbejde med 'Etisk grundlag for sygeplejersker'

Udgivet af: Sygeplejeetisk Råd

Layout: Dansk Sygeplejeråd 26-47

Copyright © Dansk Sygeplejeråd maj 2026. Alle rettigheder forbeholdes.

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.

Inspirationskataloget er blevet til på baggrund af inputs fra sygeplejersker, som deltog i Sygeplejeetisk Råds virtuelle medlemsmøde; ”Hvad skal vi med et etisk grundlag for sygeplejersker?” i marts 2025.

Sygeplejeetisk Råd har udarbejdet et nyt værdigrundlag, som er vedtaget på Dansk Sygeplejeråds kongres i maj 2024 og i forlængelse af det, inviterede Sygeplejeetisk Råd til medlemsmødet.

INSPIRATIONSKATALOGET ER OPDELT MED IDEER TIL BRUG I HENHOLDSVIS:

- Sygeplejerskers hverdag
- Sygeplejerskeuddannelsen
- Politisk og strategisk arbejde

Find inspiration til, hvordan du kan integrere det etiske grundlag i din hverdag og arbejde. Har du spørgsmål, er du velkommen til at skrive til Sygeplejeetisk Råd på mail; sygeplejeetiskraad@dssr.dk

”Etisk grundlag for sygeplejersker skal fremme og understøtte etisk refleksion i sygeplejepraksis og støtte sygeplejersker i forhold til de etiske dilemmaer og problemstillinger, der opstår indenfor professionen i et komplekst og dynamisk samfund” (Etisk grundlag for sygeplejersker)

I SYGEPLEJERSKERS HVERDAG

Det etiske grundlag for sygeplejersker kan bidrage til etisk opmærksomhed blandt sygeplejersker; At sætte ord på sygeplejen og det, den enkelte sygeplejerske oplever i mødet med patienten. Det kan skabe eftertanke og refleksion i forhold til forskellige etiske problemstillinger og dilemmaer i sygeplejerskers hverdag. Det kan også understøtte sygeplejerskers etiske viden og hjælpe dem til netop at træffe ”kloge” etiske beslutninger i svære etiske problemstillinger og dilemmaer.

Det kan fx foregå ved at;

- Integrere det etiske grundlag i formaliserede daglige faglige konferencer
- Refleksionssessioner afholdt systematisk fx et par gange om måneden på afdelinger
- Anvende etisk grundlag for sygeplejersker som en del af oplæringsprogrammer for nyansatte
- Omsætte de tre værdier i lokale normer fx ved at gøre dem synlige i instrukser og retningslinjer
- Have opmærksomhed på at koble etik bredt med udfordringer fra daglig praksis, fx ud-

løst af infektionshygiejniske retningslinjer og krav om isolation

- Bevidst reflektere på baggrund af værdierne på tværsektorielle samarbejds møder
- Inddrage det etiske grundlag i arbejdet med kronisk syge patienter
- Have værdierne som en grundindstilling ved digital kontakt med patienter for at mindske følelsen af afstand
- Anvende refleksionsmodellen og herigenem sætte ord på sygeplejen på tværs af de skel, der kan være mellem patientgrupper, og de forskelle, der kan være på patienters og sygeplejerskers perspektiv
- Inddrage værdierne i diskussioner fx om moralsk stress
- Skabe en kultur af åbenhed, hvor sygeplejersker åbent spørger hinanden til råds og dermed inviterer hinanden ind i et rum for sparring.
- Oplæg om det etiske grundlag for sygeplejersker evt. kombineret med oplæg om, hvordan det etiske grundlag anvendes i sygeplejeuddannelsen

”Etiske udfordringer er grundvilkår i sygepleje, fordi praksis udspiller sig i mødet mellem sygeplejersker og andre mennesker herunder situationer, hvor det enkelte menneske ofte er i en særlig sårbar livssituation”. (Etisk grundlag for sygeplejersker)

I SYGEPLEJERSKEUDDANNELSEN

På samme måde som det etiske grundlag kan understøtte sygeplejersker i deres hverdag, kan det også understøtte sygeplejestuderendes etiske opmærksomhed og refleksion.

Sygeplejestuderende introduceres til det nye etiske grundlag for sygeplejersker i sygeplejerskeuddannelsens teoretiske forløb, så det etiske grundlag følger dem under hele uddannelsen. Men for at det etiske grundlag får liv i den kliniske praksis, er det vigtigt, at værdierne også bliver italesat og praktiseret i de kliniske forløb/ophold.

Derfor kan etisk grundlag for sygeplejersker;

- Indgå som en del af refleksionen sammen med sygeplejestuderende i klinikken
- Bruges af kliniske vejledere til refleksion med de studerende – måske på baggrund af oplæg til de kliniske vejledere
- Styrke sammenhængen mellem teori og praksis, idet grundlaget blandt andet er inspireret af Kari Martinsens begreber om tillid og magt og Virginia Hendersons behovsområder
- Bruges som refleksionsmodel især på 4. og 5. semester, hvor der arbejdes med studerendes egne kliniske erfaringer i et etisk perspektiv

DET ETISKE PERSPEKTIV I POLITISK OG STRATEGISK ARBEJDE

Det etiske grundlag for sygeplejersker er ikke kun vigtigt i sygeplejerskers hverdag og for sygeplejestuderende under uddannelsen. Når vi arbejder politisk og strategisk er det vigtigt at have det etiske perspektiv for øje.

Professionsetik skal både forstås som intern etik i mødet med patienten og ekstern etik, der forsøger at påvirke de strukturer og rammer, som klinisk praksis er underlagt. Den

eksterne etik kan udmøntes på flere niveauer.

Der kan arbejdes på at;

- Det etiske perspektiv altid være en integreret del af lovgivning og retningslinjer
- Sproget i lovgivning og retningslinjer skal være etisk forsvarligt
- Håndtere svære situationer ved at tage afsæt i de grundlæggende værdier

"Sygeplejersker spiller en central rolle som fagprofessionelle i samfundet, såvel lokalt som nationalt og internationalt"